

Udskriftsdato: 19. december 2025

VEJ nr 9815 af 11/10/2021 (Historisk)

Vejledning om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v.

Ministerium: Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Journalnummer: Sundhedsmin.,
Sundhedsstyrelsen, j.nr. 05-0600-1141

Senere ændringer til forskriften

VEJ nr 9393 af 08/04/2022

Vejledning om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v.

Ifølge bekendtgørelse nr. 1862 af 26. september 2021 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v. samt bekendtgørelse nr. 50 af 22. januar 2020 om midlertidig gratis vaccination mod analkræft (HPV) til unge mænd, der er tiltrukket af mænd, tilbydes gratis vaccination mod nedenstående sygdomme:

- 1) kighoste, difteri, stivkrampe, polio, mæslinger, fåresyge og røde hunde hos personer under 18 år,
- 2) sygdom forårsaget af *Hæmophilus influenzae* type b hos børn under 6 år,
- 3) pneumokoksygdom hos børn under 2 år,
- 4) influenza hos børn, der er fyldt 2 år til og med 6 år.
- 5) livmoderhalskræft forårsaget af human papilloma virus (HPV) hos piger fra det fyldte 12. år indtil det fyldte 18. år,
- 6) analkræft forårsaget af human papilloma virus (HPV) hos drenge fra det fyldte 12. år, gælder for drenge som er født d. 1. januar 2006 eller senere, fra d. 1. januar 2022 dog kun for drenge født 1. juli 2007 eller senere.

Derudover tilbydes gratis vaccination:

- 7) mod mæslinger hos ikke-immune personer over 18 år.
- 8) mod røde hunde hos ikke-immune kvinder i den fødedygtige alder.
- 9) mod kighoste til gravide i 3. trimester mhp. at barnet bliver beskyttet mod kighoste i de første levemåneder.
- 10) mod analkræft til mænd, der er til mænd, fra det fyldte 18. år indtil det fyldte 26. år, gælder for mænd født d. 1. januar 1994 og frem til d. 31. december 2003, idet vaccinationstilbuddet udløber d. 31. december 2021.

Yderligere tilbydes gratis influenzavaccination til visse persongrupper, herunder børn fra seks måneder til og med 17 år med visse sygdomme, hvor den behandlingsansvarlige læge vurderer, at der er en øget risiko for alvorligt forløb som følge af influenza, jf. bekendtgørelse nr. 1841 af 22. september 2021, samt gratis hepatitisvaccination til særligt udsatte persongrupper, jf. bekendtgørelse nr. 746 af 29. juni 2006 og til børn under 2 år, der er født af en kvinde med kronisk hepatitis B infektion jf. bekendtgørelse nr. 904 af 5. september 2008.

1. Generelt om børnevaccinationsprogrammet

	Difteri	Tetanus	Kig- hoste	Polio	Hib- sygdom	Pneu- mokok- sygdom	Mæs- linger	Fåre- syge	Røde hunde	Liv- moder- hals- kræft/ anal- kræft (HPV)	Influ- enza
3 mdr.	I	I	I	I	I	I					
5 mdr.	II	II	II	II	II	II					
12 mdr.	III	III	III	III	III	III					
15 mdr.							I	I	I		
2-6 år											I, II 2)
4 år							II	II	II		

5 år	IV	IV	IV	IV	IV						
12 år										I, II ¹⁾	

¹⁾ HPV-vaccination skal gives 2 gange, hvis det første stik gives før det fyldte 15. år. Der gives 3 vaccinationer til personer, der er fyldt 15 år, før de får det første stik.

²⁾ Børn, der ikke tidligere er vaccineret mod influenza, skal vaccineres to gange med mindst fire ugers mellemrum.

Sundhedsstyrelsen anbefaler, at vaccinationerne i børnevaccinationsprogrammet så vidt muligt følger de profylaktiske børneundersøgelser og gives efter ovenstående skema. For at få børnene vaccineret på den hurtigste og mest hensigtsmæssige måde, anbefales vaccinationsplanen så vidt muligt overholdt.

For børn, hvis vaccination er påbegyndt i udlandet, gælder, at supplerende vaccination gives efter det danske program. Vaccinerne i børnevaccinationsprogrammet kan om nødvendigt gives med vilkårligt indbyrdes interval, men med overholdelse af minimumsintervallerne i en vaccinationsserie.

I tilfælde af akut sygdom med feber bør vaccination udskydes. Almindelig forkølelse uden feber giver ikke anledning til at udskyde vaccination. Børn, der har en sygdomstilstand i mulig udvikling eller under udredning, bør ikke vaccineres, før tilstanden er stationær og diagnostisk afklaret.

Alle vaccinationer kan medføre feber, og feberkramper kan derfor forekomme. Visse lette bivirkninger ses så hyppigt, at de betragtes som forventelige, mens alvorlige vaccinationsreaktioner er meget sjældne.

Influenzavaccination af børn og unge under 18 år

Alle børn på 2 år til og med 6 år er omfattet af persongruppen for gratis influenzavaccination. Børn, der har fået 1. vaccination inden 15. januar 2022 kan færdigvaccineres inden 1. marts 2022. Børn, der efter 1. vaccination fylder 7 år, kan ligeledes færdigvaccineres inden 1. marts 2022.

Desuden kan børn og unge fra seks måneder til og med 17 år med visse sygdomme, hvor den behandlingsansvarlige læge vurderer, at der er en øget risiko for alvorligt forløb som følge af influenza, vaccineres, jf. bekendtgørelse nr. 1841 af 22. september 2022.

Børn på 2 år til og med 6 år vaccineres som udgangspunkt med den nasale vaccine Fluenz Tetra®. Da der er tale om en levende svækket vaccine, bør der være en særlig opmærksomhed på kontraindikationer, som fremgår af produktresuméet¹⁾. Såfremt Fluenz Tetra® er kontraindiceret eller i øvrigt vurderes uhensigtsmæssig, kan i stedet anvendes en af de inaktiverede vacciner Influvac Tetra® eller Vaxigrip Tetra®.

Vær opmærksom på, at eventuelle andre levende svækkede vacciner, fx MFR-vaccine, skal gives samtidig med Fluenz Tetra® eller med 4 ugers interval. Ved samtidig administration med MFR-vaccine er der observeret signifikant ændret immunrespons for rubella, men den kliniske relevans af dette er uafklaret. Der er ikke grundlag for at fraråde samtidig administration af MFR-vaccine og Fluenz Tetra®.

Der henvises til uddybet information til sundhedspersoner på Statens Serum Instituts hjemmeside: <https://www.ssi.dk/influenzavaccination>.

Børn og unge mellem 2 og 17 år, hvor den behandlingsansvarlige læge vurderer, at der er en øget risiko for alvorligt forløb som følge af influenza, kan vaccineres med enten den nasale vaccine Fluenz Tetra® eller med en af de inaktiverede vacciner Influvac Tetra® eller Vaxigrip Tetra®. Børn i øget risiko mellem 6 måneder og 2 år skal tilbydes Influvac Tetra® eller Vaxigrip Tetra®, da Fluenz Tetra® er godkendt til børn fra 2 år.

Børn, som ikke tidligere er blevet vaccineret mod sæsonbestemt influenza, bør have en anden dosis efter mindst 4 uger som følger:

- Influvac Tetra® eller Vaxigrip Tetra®: alder fra 6 måneder til og med 8 år
- Fluenz Tetra ®: alder fra 2 til 17 år

MFR-vaccination af voksne

Ikke-immune voksne anbefales vaccination mod mæslinger, og ikke-immune kvinder i den fødedygtige alder anbefales vaccination mod røde hunde, begge dele i form af MFR-vaccination.

For praktiske formål antages, at personer født før 1974 har haft mæslinger og derfor er immune. Der skal ikke tilbydes testning for at afklare immunstatus forud for vaccination. Alle voksne personer med livmoder, hvis immunstatus er ukendt, og som har muligt fremtidigt fertilitetsønske tilbydes vaccination mod røde hunde, ligeledes uden forudgående afklaring af immunstatus.

Kighostevaccination af gravide i 3. trimester

Gravide i 3. trimester tilbydes vaccination mod kighoste i form af diTeKiBooster vaccine. Formålet med kighostevaccination i graviditeten er at beskytte spædbørn i de første levemåneder, før barnet selv kan blive vaccineret i 3-måneders alderen.

Tilbuddet om kighostevaccination til gravide i 3. trimester gælder til og med d. 31. marts 2022.

Vaccination af gravide mod kighoste gives i forbindelse med den 3. rutinemæssige graviditetsundersøgelse hos egen læge, der anbefales placeret omkring fulde 32 uger.

Ved vaccination skal det vurderes om fødsel forventes inden for en uge fra vaccinationstidspunkt, herunder forestående termin, planlagt igangsættelse eller forløsning m.v. Gravide med mindre end én uge til forventet fødsel anbefales ikke vaccineret, da der ikke forventes forebyggende effekt for det nyfødte barn.

Gravide med flerfoldsgraviditeter og øvrige gravide i risiko for eller med truende for tidlig fødsel anbefales at drøfte vaccination med den obstetriske afdeling, hvor de følges. Tilbud om vaccination af gravide i denne gruppe kan gives som led i sygehusbehandlingen og kan også tilbydes i 2. trimester, dog tidligst fra fulde 16 uger.

HPV-vaccination mod analkræft til mænd

Mænd og transkvinder, der er seksuelt tiltrukket af mænd, tilbydes HPV vaccination.

Der gives tre vaccinationer. Mænd, der er påbegyndt HPV-vaccination før det fyldte 26. år kan ikke tilbydes gratis færdigvaccination efter det fyldte 26. år. Ved opstart af vaccination bør manden informeres herom, og rådgives vedr. færdiggørelse af påbegyndt vaccinationsserie.

2. Hvem kan forestå vaccination

I henhold til bekendtgørelsens § 4 skal vaccination foretages af en læge, som i henhold til autorisationsloven har tilladelse til selvstændigt virke som læge.

Ved delegation af lægeforbeholdt virksomhed i forbindelse med vaccination skal den delegerende læge sikre, at medhjælpen er kvalificeret og instrueret i opgaven samt føre tilsyn med opgavevaretagelsen. Delegation kan ske til både autoriserede sundhedspersoner og andre personer, uanset uddannelse og baggrund.

En person, der har fået delegeret en forbeholdt opgave, er ansvarlig for at udføre denne opgave efter instruksen samt for at frasige sig en opgave, som den pågældende ikke ser sig i stand til at udføre

forsvarligt. Ved delegation til en autoriseret sundhedsperson har den pågældende pligt til at udvise omhu og samvittighedsfuldhed i sin virksomhed, jf. autorisationslovens § 17.

Der henvises i øvrigt til henholdsvis bekendtgørelse og vejledning om autoriserede sundhedspersoners benyttelse af medhjælp (delegation af forbeholdt sundhedsfaglig virksomhed) samt til vejledning om ordination og håndtering af lægemidler.²⁾

3. Kontraindikationer og forsigtighedsregler i forbindelse med vaccination

Det følger af de generelle regler for lægemiddelhåndtering³⁾, at lægen forud for behandling med et lægemiddel skal vurdere indikationen, kontraindikationer og risiko for bivirkninger.

Information om kontraindikationer, bivirkninger, administrationsmåde, dosering, opbevaring og holdbarhed samt tilsætningsstoffer fremgår af vaccinsens produktresumé, se produktresumé.dk.

Efter vaccination skal den vaccinerede person observeres for bivirkninger i mindst 15 minutter efter injektionstidspunktet med mulighed for forlængelse, når det skønnes nødvendigt efter lægelig vurdering. Der skal foreligge lokale instrukser, der beskriver, hvorledes observation efter vaccination håndteres. Observation kan foretages af pårørende eller hjælpepersonale, som er instrueret heri.

Anafylaksiberedskab

På vaccinationsstedet skal det sikres, at der er et beredskab på plads, som kan håndtere alvorlige allergiske reaktioner. Ved vaccination af børn bør der være særlig opmærksomhed på doseringsforhold af adrenalin i tilfælde af anafylaktisk shock. Nærmere information om anafylaksiberedskab kan eksempelvis findes her: <https://www.sst.dk/da/Udgivelser/2021/Rationel-Farmakoterapi-1-2021>

4. Information og samtykke

Det følger af sundhedslovens kapitel 5, at patienten forud for vaccination skal informeres om risiko for komplikationer og bivirkninger, og der skal indhentes informeret samtykke. Informationen skal bl.a. omfatte oplysninger om andre lægefagligt forsvarlige behandlingsmuligheder, samt oplysninger om konsekvenserne af, at der ingen behandling iværksættes. Det informerede samtykke skal journalføres, jf. journalføringsbekendtgørelsen⁴⁾.

Informeret samtykke til vaccination af børn under 15 år skal gives af forældremyndighedsindehaveren.

Personer på 15-17 år kan som udgangspunkt selv give informeret samtykke. Forældremyndighedsindehaverne skal tillige have information og inddrages i den mindreåriges stillingtagen.

Information skal ske mundtligt. Som supplement kan udleveres skriftligt informationsmateriale, eksempelvis fra Sundhedsstyrelsen. Indlægssedler, der følger med de enkelte vacciner, kan udleveres til borgeren i forbindelse med vaccination, eller der kan henvises til indlægsseddel.dk.

5. Registrering og journalføring

Det følger af journalføringsbekendtgørelsen⁵⁾, at batch-nummer altid skal journalføres ved vaccinationer. Alle vaccinationer skal registreres i Det Danske Vaccinationsregister (DDV), herunder registrering af cpr. nr., type af vaccine og batch-nummer på vaccinen.

Lægen kan anvende bistand til journalføringen, herunder også fx journalføring af ordination af vaccinen, af indhentelse af informeret samtykke, og af administration af vaccinen. Ledelsen har ansvaret for, at der i relevant omfang er en instruks for journalføringen.

6. Indberetning af bivirkninger og skader

Bivirkninger

Formodede bivirkninger efter vaccination skal indberettes til Lægemiddelstyrelsen. Både sundhedspersoner, patienter og pårørende kan indberette bivirkninger.

Læger, tandlæger, jordemødre og behandlerfarmaceuter har pligt til at foretage indberetning af formodede bivirkninger til Lægemiddelstyrelsen efter reglerne i bekendtgørelse om indberetning af bivirkninger ved lægemidler m.m.⁶⁾ Indberetningspligten for influenzavaccinerne i årets program omfatter alle formodede bivirkninger hos patienter, som lægen har i behandling eller har behandlet. Alvorlige bivirkninger skal indberettes til Lægemiddelstyrelsen senest 15 dage, efter at lægen har fået formodning herom.

Formodede bivirkninger indberettes elektronisk på Lægemiddelstyrelsens hjemmeside.

Ved en bivirkning forstås en skadelig og utilsigtet reaktion på et lægemiddel, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 1. Ved en alvorlig bivirkning forstås en bivirkning, som er dødelig, livstruende, kræver hospitalsindlæggelse eller forlængelse af hidtidig hospitalsindlæggelse, eller som resulterer i vedvarende eller betydelig invaliditet eller uarbejdsdygtighed, eller som er en medfødt anomali eller fødselsskade, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4. Ved en uventet bivirkning forstås en bivirkning, hvis art, alvor eller resultat ikke er nævnt i produktresuméet, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 6.

Skader

Ifølge lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet påhviler det enhver autoriseret sundhedsperson, som i sin virksomhed bliver bekendt med skader, som må antages at kunne give ret til erstatning, at informere skadelidte herom samt i fornødent omfang at bistå med anmeldelse til Patienterstatningen, jf. lovens § 45.

7. Rekvisition og honorering

Rekvisition

Til vaccinationerne anvendes vacciner, der rekvireres og udleveres gratis fra Statens Serum Institut.

Honorering

Honorarer for vaccination betales af regionsrådet, jf. § 1 bekendtgørelse nr. 1862 af 26. september 2021 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v., § 3 i bekendtgørelse nr. 1841 af 22. september 2021 om gratis influenzavaccination til visse persongrupper og § 2 stk. 2 i bekendtgørelse nr. 50 af 22. januar 2020 om midlertidig gratis vaccination mod analkræft (HPV) til unge mænd, der er tiltrukket af mænd.

8. Ikrafttræden

Denne vejledning har virkning fra 1. oktober 2021. Samtidig ophæves Sundhedsstyrelsens vejledning nr. 9044 af 29. januar 2020 om gratis vaccination mod visse smitsomme sygdomme m.v.

Sundhedsstyrelsen, den 11. oktober 2021

SØREN BROSTRØM

/ Bolette Søborg

- 1) https://www.ema.europa.eu/en/documents/product-information/fluenz-tetra-epar-product-information_da.pdf
- 2) VEJ nr 115 af 11/12/2009, <https://www.retsinformation.dk/eli/mt/2009/115>
- 3) VEJ nr 9079 af 12/02/2015, <https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2015/9079>
- 4) BEK nr 1225 af 08/06/2021, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1225>
- 5) BEK nr 1225 af 08/06/2021, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2021/1225>
- 6) BEK nr 1823 af 15/12/2015, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2015/1823> som ændret ved BEK nr 1771 af 18/12/2018, <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2018/1771>